wycof 1 01 89
8/88 poz 20 6284
ob 88/6040-01

UKD 668 8 667 622 3 001 4

BARWNIKI I PIGMENTY	NORMA BRANZOWA **Barwniki i pigmenty organiczne** **Zasady tworzenia nazw handlowych**	**BN-75** **6040-01** Zamiast BN-69/6040-01 Grupa katalogowa X 20

1 WSTĘP

1 1 Przedmiot normy Przedmiotem normy są zasady tworzenia nazw handlowych barwnikow i pigmentów organicznych oraz nazwy, określenia i symbole części składowych tych nazw

1 2 Zakres stosowania normy Wytyczne normy nie dotyczą barwników i pigmentow organicznych

— stosowanych do badan biologicznych,
— od celów farmaceutycznych,
— do celów kosmetycznych,
— jako odczynniki i wskaźniki,
— do barwników konfekcjonowanych do uzytku domowego

2 ZASADY TWORZENIA NAZW HANDLOWYCH

2 1 Budowa nazwy Nazwę barwnika lub pigmentu organicznego tworzy się z następujących elementów

a) nazwy barwy wyrazonej słownie,
b) nazwy grupy barwników wyrazonej słownie oraz w poszczególnych przypadkach z odpowiednich określen lub symboli charakteryzujących,
c) blizszego określenia barwy wyrazonego słownie (dla barwników do celów spozywczych i do drewna),
d) charakterystyki odcienia wyrazonej cyfrowo,
e) symbolu odcienia wyrazonego literowo,
f) innej właściwości wyrazonej słownie lub literowo,
g) postaci handlowej wyrazonej słownie,
h) koncentracji wyrazonej cyfrowo lub słownie

2 2 Wytyczne tworzenia nazw Nazwę barwnika nalezy tworzyć z jak najmniejszej liczby elementów wg 2 1 tak dobranych, aby określały przydatność

Zgłoszona przez Zjednoczenie Przemysłu Organicznego ORGANIKA
Ustanowiona przez Dyrektora Zjednoczenia Przemysłu Organicznego ORGANIKA dnia 7 listopada 1975 r jako norma obowiązująca w zakresie opracowania dokumentacji technicznej od dnia 1 kwietnia 1976 r
(Dz Norm i Miar nr 3/1976 poz 7)

WYDAWNICTWA NORMALIZACYJNE 1976 Wpływ do WN 27 1 76 Oddano do składu 23 2 76 Druk ukonczono w sierpniu 76 Obj 0 90 a w Nakład 3000+42 egz RZG — 611/76 Cena zł 3 —

i zasadnicze właściwości barwnika lub pigmentu Części składowe nazwy powinny być uszeregowane w następującej kolejności

— nazwa barwy,
— nazwa grupy barwników,
— właściwość określona słowem „trwały",
— właściwość wyrażona literowo, wyrażająca przydatność barwnika,
— charakterystyka odcienia,
— inna właściwość wyrażona literowo,
— właściwość wyrażona słowem „extra", „supra",
— postać handlowa,
— koncentracja

Części słowne nazwy, występujące w formie przymiotników, powinny być zgodne pod względem rodzaju i przypadku z nazwą barwy

Pierwszy wyraz nazwy pisze się dużą literą

Oznaczenie literowe, występujące po części słownej nazwy można podać w dwóch grupach, oddzielając je od siebie kreską poziomą (myślnikiem) Pierwsza grupa liter oznacza zastosowanie barwnika, druga grupa — właściwości

2 3 **Wyjątki** Ustala się następujące wyjątki od zasad podanych w 2.1 i 2 2

a) nie podaje się określenia barwy w przypadku nigrozyn, futramin, naftoelanów,

b) w przypadku niektórych barwników do celów spożywczych, po nazwie barwy barwnika podaje się przeznaczenie, np Morelowy do galaretek, Poziomkowy do budyniów itp

3 ELEMENTY SKŁADOWE NAZWY

3 1 **Nazwa barwy** — wg tabl 1 i 2

Tablica 1 Nazwy barw stosowane ogólnie

Lp	Nazwa	Rodzaj
1	Żółcień	żeński
2	Oranż	męski
3	Szkarłat	męski
4	Czerwień	żeński
5	Róż	męski
6	Rubin	męski
7	Bordo	nijaki
8	Fiolet	męski
9	Granat	męski
10	Błękit	męski
11	Turkus	męski
12	Zieleń	żeński
13	Oliw	męski
14	Khaki	nijaki
15	Brunat	męski
16	Szarzeń	żeński
17	Czerń	żeński

Tablica 2 Nazwy barw barwników do celów spożywczych

Lp.	Nazwa	Rodzaj
1	Pomarańczowy	męski
2	Morelowy	męski
3	Malinowy	męski
4	Poziomkowy	męski
5	Purpurowy	męski
6	Marzankowy	męski
7	Kakaowy	męski

3 2 **Bliższe określenie barwy** — wg tabl 3 lub 4

Tablica 3 Bliższe określenia barwy barwników do celów spożywczych

Lp	Nazwa
1	cytrynowa
2	jajowa
3	żółtawa
4	szafranowa
5	malinowa
6	poziomkowa
7	pomidorowa
8	koszenilowa
9	czerwonawa
10	wiśniowa
11	żurawina
12	czekoladowa
13	rumowa
14	kawowa
15	niebieskawa

Tablica 4 Bliższe określenia barwy barwników do drewna

Lp	Nazwa
1	mahoniowa
2	cedrowa
3	gruszkowa
4	palisandrowa
5	dębowa
6	orzechowa
7	karminowa
8	żywiczna
9	stalowa
10	hebanowa

3 3 **Nazwa grupy** — wg tabl 5

Tablica 5 Nazwy grup barwników

Lp	Nazwa grupy	Określenie grupy
		Barwniki do włókiennictwa
1	bezpośrednie	barwniki bezpośrednie o trwałościach na światło do stopnia 4
2	helionowe	barwniki bezpośrednie światłotrwałe o trwałości na światło powyżej stopnia 4
3	do dwuazowania	barwniki bezpośrednie przeznaczone do dwuazowania i sprzęgania na włóknie
4	siarkowe	barwniki siarkowe
5	kadziowe	barwniki kadziowe nierozpuszczalne w wodzie o trwałościach na światło do 5 stopnia
6	helantrenowe	barwniki kadziowe nierozpuszczalne w wodzie, o trwałości na światło powyżej 5 stopni
7	helasolowe	barwniki kadziowe i helantrenowe rozpuszczalne w wodzie (leukoestry)
8	naftoelany	składniki bierne barwników azowych tworzonych na włóknie
9	zasady naftoelanowe	składniki czynne barwników azowych tworzonych na włóknie
10	sole naftoelanowe	stabilizowane związki dwuazoniowe — składniki czynne barwników azowych tworzonych na włóknie

cd tabl 5

Lp	Nazwa grupy	Określenie grupy
11	pologenowe	mieszaniny naftoelanów i stabilizowanych związków dwuazoniowych
12	borusolowe	rozpuszczalne w wodzie pochodne amin aromatycznych dające na włóknie celulozowym barwę po utlenieniu
13	indolenowe	barwniki ftalocyjaninowe tworzone na włóknie celulozowym
14	helaktynowe	barwniki reaktywne pochodne chlorku cyjanurowego
15	polaktynowe	barwniki reaktywne pochodne chlorowinylosulfonylowe
16	helanowe	barwniki reaktywne do wełny
17	helasynowe	mieszaniny barwników syntenowych i helantrenowych
18	elacelowe	mieszaniny barwników syntenowych i helionowych do włókien mieszanych poliester-celuloza
19	kwasowe	barwniki kwasowe zwykłe
20	folanowe	barwniki kwasowe trwałe na folowanie
21	alizarynowe	barwniki kwasowe pochodne antrachinonu
22	polfalanowe	barwniki kwasowe metalokompleksowe typu 1 2
23	kwasowo-chromowe	barwniki kwasowe tworzące kompleks z chromem w procesie dwukąpielowego barwienia
24	do półwełny	barwniki bezpośrednie lub helionowe i ich mieszaniny z barwnikiem kwasowym lub kwasowymi metalokompleksowymi 1 2
25	chromowe do półwełny	mieszaniny barwników bezpośrednich lub helionowych z kwasowymi nadające się do chromowania w procesie jednokąpielowego barwienia
26	syntenowe	barwniki zawiesinowe do włókien chemicznych
27	syntenowe do dwuazowania	barwniki zawiesinowe do dwuazowania i sprzęgania na włóknie
28	welanowe	mieszaniny barwników syntenowych z kwasowymi lub kwasowymi metalokompleksowymi 1 2 do barwienia włókien mieszanych poliester — wełna
29	polanowe	wybrane barwniki anionowe przeznaczone do włókien poliamidowych
30	polofilowe	wybrane barwniki anionowe do kąpielowego barwienia polimeru polikaproamidowego
31	anilanowe	barwniki kationowe do włókien poliakrylonitrylowych

cd tabl 5

Lp	Nazwa grupy	Określenie grupy
		Barwniki do skor i futer
32	do skóry chromowej	wybrane barwniki bezpośrednie i helionowe
33	kwasowe do skóry	wybrane barwniki kwasowe
34	koriaminowe	barwniki anionowe specjalne
35	koriaminowe trwałe	barwniki kwasowe metalokompleksowe typu 1 2
36	zasadowe do skóry	wybrane barwniki zasadowe
37	futraminy	barwniki utleniane do futer
38	do futer	barwniki kwasowe do barwienia włosa futerkowego
		Barwniki i pigmenty do roznych zastosowan
39	zasadowe	barwniki kationowe zwykłe
40	nigrozyny wodne	nigrozyny rozpuszczalne w wodzie
41	nigrozyny spirytusowe	nigrozyny rozpuszczalne w spirytusie
42	nigrozyny tłuszczowe	nigrozyny rozpuszczalne w tłuszczach
43	tłuszczowe	barwniki rozpuszczalne w tłuszczach
44	acetonowe	barwniki rozpuszczalne w acetonie
45	spirytusowe	barwniki rozpuszczalne w spirytusie
46	pigmentowe	srodki barwiące stosowane w stanie nierozpuszczonym
47	lakowe	pigmenty otrzymywane przez lakowanie barwników
48	rezaminowe	pigmenty do barwienia gumy
49	dermapolowe	pasty pigmentowe do barwnego wykończania skór naturalnych i sztucznych
50	wokolowe	pasty pigmentowe do kryjących farb graficznych
51	poloprintowe	pigmenty w paście do druku i barwienia wyrobów włókienniczych
52	wiskopolowe	pigmenty w paście do barwienia wiskozy w masie
53	plastolowe	pigmenty do barwienia tworzyw sztucznych w masie
54	elanilowe	pigmenty w pascie do barwienia włókien poliestrowych w masie
55	purfilowe	pigmenty w paście do barwienia pianek poliuretanowych w masie
56	poloksalowe	barwniki do barwienia anodowanego aluminium
57	atramentowe	barwniki do produkcji atramentu

3 4 **Charakterystyka odcienia** okreslona jest liczbami arabskimi od 1 do 15 Dopuszcza się podawanie symbolu odcienia zamiast cyfrą 2 — dwuliterowo, np GG zamiast 2G

3 5 **Symbol odcienia**

B — odcień niebieski,

F — odcień szczególnie jaskarwy,

G — odcien zółty lub przy zółcieniach i błękitach — zielony,

R — odcien czerwony,

T — odcien przytłumiony

Uzywa się równiez podwójnego symbolu odcienia, np GR — odcień zółtoczerwony

3 6 **Inne własciwosci barwnikow** — wg tabl 6

Tablica 6 Okreslenia i symbole roznych własciwości barwnikow i pigmentow

Określenie lub symbol	Grupa barwników lub pigmentów	Objasnienie
extra	wszystkie grupy	w przypadku barwnika występującego w dwóch gatunkach — określenie dotyczy produktu, wykazującego wyzszą jakość (np pod względem odcienia, rozdrobnienia)
supra	helaktynowe	wysoki stopien wiązania z włóknem
trwały	pigmenty, laki	trwałość na światło powyzej 6, odporność na rozpuszczalniki organiczne powyzej 4, odpornosc na temperaturę do 100°C
B	laki	laki barowe
C	laki	laki wapniowe
D	helaktynowe	przeznaczone głównie do druku i ciągłych metod barwienia
D	pologenowe	przeznaczone do druku, zawierające jako składnik czynny związek dwuazoniowy
E	kwasowe, syntenowe	barwniki dobrze wyrównujące
E	helaktynowe	barwniki helaktynowe do barwienia wyciągowego w temperaturze 60—80°C
F	helaktynowe	przeznaczone głównie do barwienia wyciągowego w temperaturze 40°C
H	kadziowe helantrenowe	barwniki w postaci proszku o zawartosci około 95 procent substancji barwnej (pigmentu) przeznaczone do przerobu na helasole
K	pigmenty	pigmenty azowe kondensowane
L	wszystkie grupy	trwałosc na swiatło 4—6

cd tabl 6

Określenie lub symbol	Grupa barwników lub pigmentów	Objaśnienie
LL	wszystkie grupy	trwałośc na swiatło powyzej 6
M	laki	laki manganowe
M	koriaminowe	w skład barwnika wchodzi barwnik metalokompleksowy 1 2
N	wszystkie grupy	o zmienionej technologii produkcji
P	syntenowe	o dobrej odporności na sublimację
PL	do półwełny	mieszaniny barwników helionowych z kwasowymi metalokompleksowymi 1 2
P	pigmenty	przeznaczone do barwienia zywic poliestrowych w masie
PU	pigmenty	przeznaczone do barwienia poliuretanów
S	syntenowe	głównie z przeznaczeniem do barwienia włókien poliamidowych
U	pigmenty	przeznaczone do tłoczyw melaminowych i mocznikowych
W	siarkowe	barwniki siarkowe rozpuszczalne w wodzie
Z	barwniki rozpuszczalne w wodzie	wysoka rozpuszczalność na zimno (w temperaturze pokojowej)

3 7 **Postac handlowa barwnikow** — wg tabl 7

Tablica 7 Postac handlowa

Lp	Nazwa lub skrót	Znaczenie
1	kryst	produkt w postaci krystalicznej
2	proszek	produkt w postaci sypkiej
3	np	produkt w postaci niepylącej
4	granulat	proszek, któremu nadano postać ziarnistą
5	mikroproszek (mpr)	produkt w postaci sypkiej specjalnie rozdrobniony
6	mikrogranulat (mgr)	mikroproszek, któremu nadano postać ziarnistą
7	koloproszek (kpr)	proszek w postaci sypkiej o najwyzszym rozdrobnieniu
8	pasta	produkt o konsystencji od mazistej do ciekłej

cd tabl 7

Lp	Nazwa lub skrot	Znaczenie
9	mikropasta (m-pasta)	pasta zawierająca barwnik lub pigment specjalnie rozdrobniony
10	mikropasta podwójna (m-pasta podwójna)	pasta zawierająca dwukrotnie wyzszą ilość barwnika lub pigmentu w porównaniu z mikropastą
11	mikropasta skonc	pasta o wyzszej koncentracji barwnika lub pigmentu w porównaniu z mikropastą, lecz o nizszej koncentracji w stosunku do mikropasty podwójnej
12	mikropasta 2E (m-pasta 2E)	pasta barwnika kadziowego specjalnie standaryzowana z przeznaczeniem do druku dwuetapowego
13	kolopasta (k-pasta)	pasta zawierająca barwnik lub pigment o najwyzszym rozdrobnieniu
14	pasta bezwodna X	pasta nie zawierająca wody, X — oznacza dodatkowy symbol literowy określający zastosowanie, np L — pasta do barwienia laminatów F — pasta do celów graficznych
15	płyn	produkt handlowy w postaci płynnej

3 8 **Koncentracja barwnika** Koncentrację barwnika, różną od koncentracji barwnika typowego, określa się następująco

a) skrótem „skonc" — dla barwników o koncentracji wyzszej od koncentracji typowej, jednak nie określonej ilościowo,

b) ułamkiem np 60/100, ktory oznacza, ze 60 części wagowych barwnika odpowiada kolorystycznie 100 częściom barwnika typowego,

c) liczbą, np 166%, która oznacza to samo, co ułamek z poz b),

d) litera S — dla barwników helaktynowych, która oznacza standardową koncentrację

4 Przykłady budowy nazw handlowych barwników

a) Żołcień pigmentowa trwała 12G

Zółcień — nazwa barwy,

pigmentowa — nazwa grupy,

trwała — właściwość pigmentu,

12 — charakterystyka odcienia,

G — symbol odcienia

b) Brunat syntenowy P-2BL

Brunat — nazwa barwy,

syntenowy — nazwa grupy,

P — właściwość barwnika,
2 — charakterystyka odcienia,
B — symbol odcienia,
L — właściwość barwnika

KONIEC

INFORMACJE DODATKOWE

1 Instytucja opracowująca normę — Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Barwników w Zgierzu

2 Istotne zmiany w stosunku do BN-69/6040-01 Uaktualniono elementy części składowych nazw

3 Nazwy stanowiące wyjątki Istnieją nazwy historyczne barwników, nie utworzone wg zasad tworzenia nazw handlowych Należą do nich
— Amarant I,
— Auramina O,
— Błękit metylowy,
— Błękit Wiktoria B,
— Chryzofenina G,
— Czern Boruta A,
— Czern Boruta S,
— Eozyna,
— Fiolet krystaliczny,
— Pąs kwasowy 2RL,
— Pąs kwasowy 3R,
— Pąs kwasowy 4R,
— Pąs kwasowy 6R „100",
— Safranina T,
— Rodamina B,
— Tartrazyna G,
— Wezuwina BG,
— Zielen malachitowa,
— Zielen brylantowa,
— Żółcień metanilowa

4 Autor projektu normy — inż Irena Sekuła, — Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Barwników w Zgierzu